

**Dr. Jablonkay István  
Helytörténeti Gyűjtemény  
Solymár Templom tér 3.**

**A, Bevezetés**

Az 1972-ben létrehozott Helytörténeti Gyűjtemény községünk történetével, régészetével, néprajzával foglalkozó gyűjtemény. Nevét 2003-ban arról az első vezetőjéről kapta, aki 28 éven át szervezte a gyűjteményt, rendezte kiállításait, gyarapította anyagát odaadó lelkesedéssel.



**B, Tárlatismertető**

Az épületben az első kiállítóhelység a történeti-régészeti, a második a néprajzi vonatkozású emléket őrzi. A harmadik terem az egykori szatócsboltot, a negyedik a XX. század elejei patikát mutatja be a látogatóknak.

**1. kiállítóhelység - TÖRTÉNETI-RÉGÉSZETI EMLÉKEK**

**Solymár múltja**

A gyűjtemény első régészeti leletei a rézkor végéről valók. A község határában találtak bronzkori leleteket is, a vatyai kultúra idejéből.

A rómaiak Kr.e. 11-10 körül szállták meg a Dunántúlt, és Pannónia provincia néven birodalmukhoz csatolták. Acqincum közelében alakult ki az a település Solymár helyén, amelyben a kelta eraviszkuszok, és a rómaiak az i.sz. I-II. század idejében együtt éltek, majd a kelták beolvadtak, romanizálódtak.

. A gyűjteményben a római-kori temető feltárásából néhány edénytöredék, és restaurált darab található. A kőtár a határból előkerült I-II. századi római köemlékeket őrzi.



A Római Birodalom széthullását követően a népvándorlás utolsó hullámával érkezett az avarság, és telepedett meg környékünkön. A temetőjük feltárásakor talált művészi ötvösmunkák / ezüstveretek, fülbevaló / ma a Magyar Nemzeti Múzeumban található, nálunk fényképeik láthatók.

A Honfoglalás idejéből Solymárról egy törött kardot őrizz a Magyar Nemzeti Múzeum.

Solymár első említése 1266-ból egy birtokadományozási oklevélen szerepel, amelyet az Országos Levéltár őrizz. Fotómásolata látható kiállításunkon. A település neve Solomárként, majd Salmár, Solmar alakban bukkan fel a későbbi okmányokban.

A solymárok a királyi udvarhoz tartozó vadászok voltak, akik a sólymok idomításával foglalkoztak. Községünk róluk kapta tehát a nevét.

A község a középkorban oppidum-mezővárosként is szerepel.

A hódoltságig magyarlakta területen Solymár várát Lackfy István nádor építtette az 1360-70 körüli években. Tulajdonosai királyok, királynék, főméltóságok viselői voltak. Valamennyien szívesen vadásztak környékünkön. Leghíresebb tulajdonosa Mátyás király volt, aki szintén szívesen időzött itt, majd fia Corvin János birtokolta a várat. A bronzkortól a középkorig terjedő időszak régészeti leletei gyűjteményünk első bemutatótermében láthatók.

A törökök az 1560-70 körüli időben elpusztították- felégették a várat, a terület több mint 100 évre lakatlanná vált.

A vár ásatásait Dr. Valkó Arisztid kezdte meg az 1930-as években, akinek köszönhetően a falmaradványok ismét kirajzolják az egykori vadászkastély területét, méreteit. A későbbi ásatásokkal a vár alaprajza pontosult, a leletanyag pedig Dr. Valkó Arisztid halála után a gyűjteményünkbe kerültek.

## **2. kiállítóhelység - NÉPRAJZI VONATKOZÁSÚ EMLÉKEK**

A hódoltság után az első telepesek rácok voltak a XVIII. század elején, őket hamarosan a németajkú telepesek követték, akik Schwarzwald és Fulda térségéből érkeztek. 1747-re már 550 lakója volt Solymárnak. A sváb lakosság hagyományait, ünnepeit, népviseletét, szokásait múzeumunk **második termében** láthatják az érdeklődők. Nyomon követhető az ember életútja a bölcsőtől a sírig. A tárgyak, eszközök, fotófríz az itt élők életét, értékes kultúráját tükrözik.



## **3. kiállítóhelység - EGYKORI SZATÓCSBOLT**

A **harmadik kiállítási** teremben a Vermes család szatócsboltja ismerhető meg, amely a XX. század első felében működött Solymáron. A berendezést a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum kölcsönözte bemutatásra.



## **4. kiállítóhelység – SZECCESSZIÓS PATIKA**

A **főépület utolsó szobájában** a régi solymári szecessziós patika látható. A kiállítás bemutatja az egykor itt dolgozó gyógyszerészek életét, munkásságát is.



### **5. kiállítóterület – GYŰJTEMÉNY UDVARÁN**

A gyűjtemény udvarán a hódoltság után érkező rác és német telepések sírkövei állnak.



### **6. kiállítóterület – UDVARI SZÍN**

A színen a község mezőgazdasági eszközei, gépei, használati tárgyai kerültek bemutatásra/ cséplőgép, szekerek, szán, szőlőprés, eke, vetőgép, hám, stb/.



## **7. kiállítóhelység – PINCE A SZÍN ALATT**

A szín alá épített **új kőtárban** a határból előkerült római kori faragott sírkő, oltárkő, Neptun-kő, valamint a középkori várból származó lőrés, ajtó- és ablakkeret töredékek kerültek kiállításra.

## **C. Nyitvatartás, Információk**

Nyitva tartás:

Kedden du. 14.30-17.30, valamint a hónap első három hétvégéjén délután ugyanígy.

**A gyűjtemény felújításáért 2003-ban Solymár Nagyközség Önkormányzata a Múzeumpártoló Önkormányzat Pályázaton a községi kategóriában országos első helyezést nyert el.**

**Várjuk Önöket gyűjteményünkbe kedves leendő látogatóink, érezzék jól magukat a szép fekvésű, barátságos Solymáron, ahol a gazdag kulturális kínálat mellett a gasztronómia, a specialitások is hozzájárulnak ahhoz, hogy jó benyomást szerezzenek községünkről.**

Megvásárolható kiadványaink:

Seres István: Solymár története és néprajza / 1993/

Jablonkay Mária: Solymár- Látnivalók /TKM 1999./